

vratnosti in zločinske neumnosti Nemčije. Glasom današnjih odkritij je pomenil Wilsonov govor dne 22. januarja 1917 zaključek zgodovinske dobe, tekem koje je bilo Nemčiji mogoče skleniti vsak dan mir, ki ga je pa Nemčija stalno zavračala. Baš iz navedenega govora je mogel svet prvokrat jasno sklepati, da obsoja Wilson prikrivanje nemških vojnih ciljev in odobruje vojne cilje zaveznikov, kar je značilo vže možnost vstopa Amerike v vojno. Wilson je odložil igro posredovalca in zavzel zadržanje odločevalca. To izhaja razločno iz prerakanj v sedanjih zborovanjih nemškega državnega zbora.

Do zadnjega časa so se bavile parlamentarne komisije z raziskovanjem in zbiranjem gradiva, ki ima razjasniti bivši položaj v Nemčiji. Dve od teh komisij ste svoje delo vže popolnoma dovršili. Prvo vodi neki doktor Quarck iz Frankobroda in se peča z vojnimi pripravami do dneva mobilizacije; druga pa z možnostmi miru in z vzroki, radi kojih je bivša vlada vse te priliko zanemarila. Tej komisiji načeluje nemški nacijonalec Wermuth. V obeh komisijah pa deluje znani marksist in socijolog prof. Kautsky, kojemu je pomagala pri delu tudi njegova soproga skozi celih 10 mesecev. Listine, ki jih je on predložil preiskovalni komisiji, se cenijo približno na 800 števil. Ko je bilo to delo dokončano in je bil imenovan iz srede te komisije poročevalec, je moral isti v poslanski zbornici obrazložiti zaključke te tajne preiskave, na kar se je pričela razprava s pritegnitvijo vseh prič, ki zamorejo doprinesti dejanske dokaze v zadevi. Tega dela se je lotila druga komisija, v koji sede današnji najodličnejši nemški državnik. Le-ti so povabili k razpravi razven bivšega washingtonskega poslanika grofa Bernstorffa še bivšega kanclerja Betman-Hollwega in podkanclerja Helffericha. Dalje so bili povabljeni tudi admiral von Capelle in Ludendorff, ki se pa nista odzvala povabilu. V dvorani je vladala velika razburjenost. Imelo se je vtis, da se stoji pred sodnim dvorom. Posebno zanimanje so zbudile razne osebnosti stare vlade in med temi Bethman-Hollweg, ki je bil pozdravljen od vseh strani in kojemu je mnogo oseb stiskalo roke. Ko je bila seja otvorena, je dal predsednik besedo poslanec Sinheimerju. Njegova obrazložitev je bila kratka in jasna. Predpostavivši, da je imela komisija na razpolago vse tajne listine vnanjega ministertva, meni, da se bode operat vojnega in mornarskega ministertva še nadalje proučeval v vsakem pogledu od v to določene komisije. Glavna točka mirovne akcije Wilsona obstoja v ponovnih prošnjah, da se bi mu sporočilo konkretne mirovne pogoje Nemčije. Odgovor državnega tajnika Zimmermanna pa ne vsebuje nikakega namigljaja. Istodobno so naznanile nevtralne vlade, da izdà Wilson v kratkem poziv k miru, ki bi ga bilo vzeiti jako resno. Ta korak neke nevtralne vlade je bil doznat v Berlinu dne 18. decembra 1915. Odgovor državnega tajnika Zimmermanna je bil izdan dne 26. decembra. On se ni brigal za to, da bi v odgovoru sploh kaj omenil o mirovni pogodbi. „Radi tega bode treba“ meni poročevalec, „proučevati podrobno mirovne pogoje, ki bi bili mogli služiti naši akciji dne 12. septembra. Grof Berchtold se je takrat jako trudil, da bi dobil vsaj zaupno nekaj natančnih informacij od nemške vlade, toda državni tajnik ga je prosil dne 7. januarja, da naj bi se očkavalo z označbo mirovni pogojev. Dne 9. januarja pa je bila sklenjena brezobzirna vojna s podmorskimi čolni.

Na to je prišel do besede grof Bernstorff, ki je izjavil med drugim: „Wilson je skušal od prvih dni meseca avgusta 1914, to je takoj spočetka vojne, posredovati za mir. Meseca septembra je ponovil svoje poskuse, ki so se pa izjalovili, ker ni dobil iz Londona nikakega odgovora. Kedar se mu je posrečilo priti do posebne avdiencije z Wilsonom in govoriti z njim obširno glede vseh vojnih zadev, mi je svetoval, da se bi morali seveda z zdatnimi popusti v vojevanju s podmorskimi čolni, obrniti do moralnih čustev človeštva. Zatrjeval je, da vojne ni mogoče odločiti z orožjem, ampak edino s s; orazumom. Ako bi bili popustili vojevanje s podmorskimi čolni, se bi bil zavzel Wilson za to, da bi prenehala angleška blokada in da bi se morala angleška vlada postaviti na njegovo stališče. Upal je, da se bi bilo moglo storiti prvi korak, da se bi sprožilo obsežno akcijo v prilog vspostavitve miru. To se je zgodilo dne 2. junija 1915.

Do vstopu Rumunije v vojno je na-

znal polkovnik House grofu Bernstorffu, da bi bilo takrat vsako posredovanje brezvspešno, ker je bila takrat ententa pričrana svoje zmage in se ne bi hotela spuščati v razgovore z Wilsonom. Na to je izjavil grof Bernstorff na vprašanje poslanca Katzensteina, da je smatrala ameriška vlada nemško mirovno ponudbo z dne 12. septembra kot nevarno svoji mirovni akciji, kajti isto se bi bilo moglo tolmačiti kot znak nemške oslabljenosti.

Konečno je vprašal še Sinheimer Bernstorffa: „Ali ste v tej dobi tolmačili prejeta navodila tako, da bi vplivali na Wilsona in generala Houseja v smislu, da bi ta dva započela mirovno akcijo v naš prilog?“

Bernstorff — „Da“ (razburjenje v dvorani).

— Ali je bil Wilson naklonjen tej želji? Bernstorff — „Da“.

— Ali je bil Wilson pripravljen v mejah prejšnjih svojih nazorov spustiti se v razgovore na mednarodni podlagi, toda brez konkretnih mirovni predlogov od naše strani?

— „Da“ (živalno vrvenje po celi dvorani).

Bernstorff je zaključil svoje izjave s trditvijo, da je obstojala krivda nemške vlade v tem, da je vedno menjavala smer svoje politike in duševno razpoloženje; sedaj je silila na mir, potem se pa zopet umikala, kakor so dohajala ugodna poročila iz bojišča.

Njegov vtis je ta, da ko bi bila hotela Nemčija resno storiti konec vojni, bi bila zamogla gotovo to storiti s pomočjo Wilsona. Vsem naporom Bernstorffa v Washingtonu, da si bi zagotovil zagovarjajočo akcijo predsednika, je odgovorila Nemčija nenadoma in naravnost brutalno dne 9. januarja s proglasitvijo brezobzirne vojne s podmorskimi čolni. Takrat je umel, da se nē dā v Washingtonu ničesar več storiti in je pustil stvartem tok.

S tem je bila ta velevažna seja zaključena.

Iz nadaljnih izvajanj izhaja, da je bil Wilson pred otvoritvijo brezobzirne vojne s podmorskimi čolni vedno za to, da se sklene mir brez zmagovalcev in premaganecv, torej na kompromisni podlagi, koja ne bi vzela Nemčiji niti košček ozemlja.

Znano je tudi, da je zastopal Wilson prvotno stališče, da se bi tudi Avstrija ohranila pod pogojem, da bi dobili vsi narodi v Avstriji najširšo avtonomijo. Nemška oholost, ki se ni mogla sprizajziti z nobeno koncesijo, je dobila vled tega svoje zaslužno plačilo.

Razpis natečaja.

Razpisuje se natečaj obiskujočega zdravnika za občino in sanitarni okraj Senožeče.

Letna plača, čista in prosta pristojbin, znaša L. 6000.—.

Zdravnik bode dolžan obiskovati brezplačno vse uboge sanitarnega okraja in obavljati cepljenje.

Stroške za vožnjo nosijo posamezne občine, ki plačajo zdravniku še dijeto L. 8.—, če bode zdravnik odsoten od svojega bivališča v Senožečah cel dan, drugače pa dijeto L. 4.

Kdor se hoče potegovati za to mesto, naj naslovi prošnjo na Komisarjat za upravne posle goriške dežele in naj priloži sledeče listine:

1. rojstni list,
2. potrdilo o pristojnosti, izdano od občine,
3. doktorsko diplomu v zdravilstvu in v kirurgiji in druge listine o izvršeni zdravniški praksi,
4. spričevalo o lepem vedenju,
5. eventualno druge listine.

Gorica, dne 1. oktobra 1919
Komisarjat za upravne posle Goriške dežele.

Kr. Komisar
Dr. PETTARIN.

Izdajatelj: JOSIP PERNEL.
Upravitelj in urednik: Karol Jušič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

Oraziatti in Angelini
Velika zaloga
črnega in belega vina
iz Kojškega.
KONKURENČNE CENE
Na Placuti (Piazza N. Tommaseo)
nasproti cerkve.

Vozni red na goriških postajah

Južna postaja.

A. Odhodi proti Vidmu.

4:15 D. v Benetke (preko Vidma *)
9:10 H. " " "
16:10 D. " " "
20:25 O. " " "

*) Le v ponedeljek, sredo in petek (tudi preko Trbiža na Dunaj).

B. Odhodi proti Trstu.

1:24 D. v Trst (le ponedeljek, sredo in petek)
7:— O. " " "
15:15 D. " " "
21:04 H. " " "

Državna postaja.

A. Odhodi proti Podbrdu.

9:56 v Podbrdo (osebni vlak)
18:25 " " "

B. Odhodi proti Trstu.

8:55 v Trst (osebni vlak)
17:10 " " "

Ajdovska železnica.

A. Odhodi.

9:15 mešani vlak iz južne postaje
16:40 " " "

B. Dohodi.

6:50 mešani vlak iz Ajdovščine
16:— " " "

„D“ pomeni „brzovlak“, „H“ „hitri vlak“, „O“ „osebni vlak“.

! BAZAR !

Na Verdijem tekališču Corso Giuseppe Verdi 13

■ ■ ■

Se nahaja bogata zaloga galanterij, papirja, dišav, toaletnega mila, steklenin, glinastih posod in posebno bogata izbira razglednic in časnikov.

■ ■ ■

Prodaja se vse na drobno in na debelo
Edina zaloga papirja „Abadie“

■ ■ ■

S cenami ne more nihče konkurirati.

: Leopold Zakraisek :

Zobozdravniški atelje

Dr. Herkulej Pernecher

edini medicinski zobozdravnik v Gorici
Corso Vitt. Em. III. št. 14.

Atelje je odprt ob delavnikih in praznikih
od 8. predp. do 7. popoldne.

ZOBOZDRAVNIK

ROBERT BERKA

GORICA, ULICA DANTE 4.

Mnogo let asistent pri Dr. PIKL

Zobozdravniški atelje

Posluje od 8. do 12. dopoldne
in od 14. do 18. popoldne

JOSIP VODOPIVEC

Gorica, Corso G. Verdi II

TRGOVINA

Perilo,
manufakture in
izvršene obleke

Borovaz & Colledani

GORICA, Riva Castello št. 4

Zaloga manufakturnega blaga na debelo

ZMERNE CENE

G. Temil-Gorica

Via G. Carducci št. 1

nasproti Montovi hiši

Nožarna in brusilnica na električno gonilno silo.

Bogata zaloga vsakovrstnih rezil.

Prevzame se brušenje vsakovrstnega rezilnega orodja in se jamči za izvršeno delo.

Lastnik ima na razpolago izurjene delavce v popravljanju kirurških in drugih slinčnih orodij.

Prodaja tudi toaletne predmete

JAKOB SULIGOJ

GORICA - URAR - GORICA
Gosposka ulica št. 19.

Priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih preciznih švicarskih ur po najnižji ceni! :: Jamčnina od enega do 5 let.

GIOV. PATERNOLLI

CORSO G. VERDI 38.

Najstarejša knjigarna in trgovina s pisarniški predmeti. Bogata zaloga vsakovrstnih pisarniških potrebščin, slik, barv i. t. d.

SLOVENSKE KNJIGE.

Zaloga italijanske slovnice za Slovence: „Italijanščina za Slovence“ sp. V. Bandelj. ■ Slovarji italijansko-slovenski, in slovensko italijanski. - Slovenska postrežba ■ ■

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež, Červinjan, Kormin, Trzič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov, ki so vporabljeni po celem kraljestvu